

Digitale examens voor kandidaten met een visuele of auditieve beperking

In 2010 kunnen alle scholen meedoen aan de digitale examens in de algemene vakken van de basisberoepsgerichte leerweg. Daarnaast zijn er voor de vakken kunst (beeldend / dans / drama / muziek / algemeen) uitsluitend multimediale examens met of op de computer. In toegankelijkheid van deze examens voor kandidaten met een visuele of auditieve beperking is op de volgende manier voorzien:

kunst (beeldend / dans / drama / muziek / algemeen)

Bij kunst (beeldend / dans / drama / muziek / algemeen) geldt voor kandidaten met een visuele én met een auditieve beperking dat een aangepast digitaal examen onmogelijk is. Daarvoor doet het multimediale deel een te groot beroep op oog en oor. Voor deze kandidaten kan een aangepaste afname (mondeling) worden geregeld door de eigen docent en een gecommiteerde van de staatsexamens. De school kan overigens overwegen of het een mogelijkheid is om deze kandidaat examen te laten afleggen in een kunstvak "oude stijl". Bijvoorbeeld voor een dove kandidaat is het "oude" examen beeldend prima maakbaar.

Digitale examens BB

Middels een speciaal formulier geeft de school ook bij digitaal BB zijn kandidaten op met een visuele of auditieve beperking.

Blinde kandidaten

Voor blinde kandidaten die van braille gebruik maken, zijn sommige opgaven met een sterk visueel aspect niet goed maakbaar, en is tevens de bediening van de programmatuur problematisch. Daarom wordt voor deze kandidaten een gelijkwaardig speciaal digitaal examen gemaakt, dat door de kandidaat op een vertrouwde manier kan worden bediend en waar nodig inhoudelijk is aangepast. Dit examen is niet geïntegreerd in Citotester, maar moet afzonderlijk voor de kandidaat worden geïnstalleerd met gebruikmaking van brailleleesregel en/of audio. Doordat het examen niet in Citotester geïntegreerd kan worden, vervallen enkele voordelen zoals de automatische scoring van gesloten vragen. Wel krijgt de kandidaat net als zijn niet visueel beperkte klasgenoten een gevarieerd digitaal examen. Uit een pilot in 2008 bleek dat de visueel beperkte kandidaten de digitale examens evenzeer waarderen als de kandidaten zonder beperking.

Slechtziende kandidaten

Bovenstaand examen is niet zonder meer bruikbaar voor slechtziende kandidaten die niet gewend zijn met braille om te gaan. Ook slechtziende kandidaten kunnen met het speciale formulier voor de digitale examens worden aangemeld. In overleg met Dedicon kan dan worden bekeken welke oplossing past. Soms is de "blindenversie" bruikbaar, soms de dyslexievariant van het reguliere BB-examen, soms is een alternatief nodig in de vorm van (semi-mondelinge) afname met een gecommiteerde van de staatsexamencommissie,

Kandidaten met een auditieve beperking

Voor de kandidaat met een auditieve beperking is Examentester zonder meer bruikbaar, maar geldt ook dat sommige onderdelen niet of niet goed gemaakt kunnen worden. Voor deze kandidaten wordt dan ook op bestelling een speciale uitvoering in Examentester geleverd. De speciale uitvoering behelst in hoofdlijnen het volgende:

De luistertoets kan vervallen. Bij kandidaten met een auditieve beperking werd en wordt in het schoolexamen maatwerk geleverd ten behoeve van het toetsen van de luistervaardigheid. Soms een vervangende opdracht (leesvaardigheid), soms ondertiteling van de kijk-luistertoets, soms een doventolk, soms volstaat het weglaten van alle achtergrondruis en/of een andere "pitch". Bij het centraal examen is dit maatwerk op dit moment niet mogelijk. Daarom is in overleg met de inspectie, en rekening houdend met het feit dat de luistertoets in het schoolexamen wel in min of meer aangepaste vorm wordt afgenomen, besloten dat de luistertoets bij de talen door dove kandidaten kan worden overgeslagen. Deze maatregel geldt voor alle kandidaten waarbij de school in het schoolexamen aanpassingen bij de luistertoets doet.

Omdat het wegvallen van de luister- en kijkluisteropdrachten bij de talen tot een wel erg 'uitgekleed' examen leidt, wordt voorlopig een aangepaste 'kijk-luisteropdracht' met ondertitels aangeboden.

Vragen over "geluid" bij NaSk1 komt te vervallen. Ook hier geldt dat veel onderdelen wel kunnen of met een eventuele aanpassing zouden kunnen, maar dat de mogelijkheden per kandidaat verschillen. Daarnaast speelt mee dat "aanschouwelijk" onderwijs over deze exameneenheid soms bij dove kandidaten heel lastig en belastend kan zijn. Ook hier kan de school ervoor kiezen, in het schoolexamen het onderwerp 'geluid' wel met maatwerk aan de orde te laten komen.

Soms worden in de digitale examens stukken tekst vervangen door een combinatie van beeld en geluid (commentaarstem). Deze video's zullen ten behoeve van de kandidaat met een auditieve beperking worden ondertiteld.

Heel incidenteel kan in een opgave functioneel geluid voorkomen (er worden vragen gesteld over een tsjilpende vogel of een krakend bot, of iets dergelijks). In zo'n geval wordt een aanpassing uitgevoerd. Dat kan een nadere toelichting zijn die het geluid vervangt.

Bij de aanpassingen kan de lengte van scoreschaal afwijken van die van de standaard digitale examens. In een instructie bij het examen zal worden aangegeven bij welke variant de aangepaste uitvoering hoort, en hoe de scoreschaal "fictief" kan worden omgerekend. De normeringsterm voor de aangepaste audio-examens is gelijk aan die van de variant waaraan zij zijn ontleend.

Scholen die een of meer kandidaten aanmelden voor de variant met een auditieve beperking, ontvangen een oefenexamen Engels. Omdat voor weglaten van vragen geen oefening nodig is en de dove kandidaat het fenomeen ondertiteling kent, is een brede oefening voor meer vakken niet nodig. De school kan de kandidaat laten oefenen met de reguliere examens en aanpassen/toelichten/laten overslaan waar nodig.